

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/88/2020
Identifikačné číslo spisu:	1111244505
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1111244505.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z.. N. N., bývajúceho v U., X. 2, zastúpeného spoločnosťou FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 2, IČO: 35 955 341, v mene ktorej koná JUDr. Daniel Futej, konateľ a advokát, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša 1, IČO: 30 844 789, o náhradu škody vo výške 98 896,42 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 187/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. júna 2017 sp. zn. 5 Co 288/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. mája 2014 č. k. 15 C 187/2011-226 zamietol návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, zamietol žalobu vo veci samej a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o položených otázkach nie je nevyhnutné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej z rozvedených dôvodov, a preto sa na Súdny dvor Európskej únie neobrátil. Zamietnutie žaloby, ktorou sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplata sumy 98 896,42 € s príslušenstvom, ktorá mu mala vzniknúť z dôvodu nesprávneho úradného postupu žalovanej pri výkone dohľadu nad PODIELOVÝM DRUŽSTVOM SLOVENSKE INVEŠTÍCIE odôvodnil tým, že v prejednávanej veci žalobca nepreukázal existenciu predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), t.j. vznik škody, namietaný nesprávny úradný postup a príčinnú súvislosť medzi škodou a nesprávnym úradným postupom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolania žalobcu rozsudkom zo 16. decembra 2014 sp. zn. 5 Co 595/2014, 5 Co 596/2014 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo 16. júla 2014 č. k. 15 C 187/2011-249 potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na dovolanie žalobcu uznesením z 13. apríla 2016 sp. zn. 5 Cdo 228/2015 rozsudok odvolacieho súdu zo 16. decembra 2014 sp. zn. 5 Co 595/2014, 5 Co 596/2014 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. V zostávajúcej časti dovolanie žalobcu odmietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že k odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadrila žalovaná, avšak súd žalobcovi toto vyjadrenie nedoručil. S poukazom na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike skonštatoval, že v danom prípade došlo k procesnej vade konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

4. Odvolací súd v poradí druhým rozsudkom z 13. júna 2017 sp. zn. 5 Co 288/2016 v spojení s opravným uznesením z 18. augusta 2020 sp. zn. 5 Cdo 288/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou (§ 387 ods. 1 CSP) majúc za to, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, vykonal potrebné dokazovanie, jeho výsledky správne zhodnotil a dospel k správny skutkovým a právnym záverom, pričom svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. S dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie sa v celom rozsahu stotožnil a konštatoval správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Výsporiadal sa aj s odvolacími námietkami žalobcu. Uzavrel, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad pre založenie objektívneho zodpovednostného vzťahu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z.z., a to nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že ho podáva podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako rozhodnutie súdu prvej inštancie) je vecne aj právne nesprávne a konanie (prvoinštančné aj odvolacie) je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (R 111/1998) (§ 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 CSP). Zastával názor, že odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o jeho odvolaní svojvoľne, arbitrárne a formalisticky a neprípustným spôsobom pracoval s doterajšou judikatúrou, keď judikatúru, ktorú považoval za vhodnú, citoval, ale ostatnú a rovnako dôležitú zamlčal, resp. ani nespomenul. Dôvodil, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, pretože vychádzajú z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, ktoré je neúplné. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nepreskúmateľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 420 písm. f/ CSP. Poukázal na skutočnosť, že odvolací súd a aj súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili správne ním navrhnuté dôkazy, a to správu správcu konkurznej podstaty úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť žalobcu ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu sp. zn. 3 K 95/2010. Tvrdil, že vzhľadom na zistený skutkový stav odvolací súd vec nesprávne právne posúdil.

6. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu vychádza z náležite zisteného stavu veci a správneho právneho posúdenia. Preto navrhla dovolanie v celom rozsahu odmietnuť, resp. zamietnuť.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo

napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Z obsahu dovolania vyplýva (§ 124 ods. 1 CSP), že dovolateľ uplatnil dva dovolacie dôvody, pričom dovolací súd v prvom rade posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľom z § 420 písm. f/ CSP.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jeho právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. V súvislosti s námietkou dovolateľa o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3.

decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

17. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

18. V prejednávanej veci odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 CSP a dostatočne sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu. Dovolací súd preto považuje za neopodstatnenú námietku žalobcu, ktorou spochybňuje predvídateľnosť rozhodovania súdu opomenutím pre neho priaznivej judikatúry, čo vylučuje možnosť objektívneho preskúmania pravdivosti jeho tvrdení. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v danej veci o taký prípad nešlo. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

19. Vzhľadom k tomu, že dovolanie nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, najvyšší súd ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

20. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav. Takáto argumentácia v podanom dovolaní absentuje.

21. Dovolateľ v dovolaní síce formálne označil za dovolací dôvod § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, vychádzajúc z obsahu dovolania v skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového

stavu vecí. Napr. na strane 2 dovolania v piatom odseku uviedol, že „rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, nakoľko tieto zistenia vychádzajú z vykonaného dokazovania prvostupňovým súdom, ktoré je neúplné“. Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie vecí odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nie je z obsahového hľadiska splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP, a to jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. V tomto ustanovení sa totiž za jednu z náležitostí dovolania považuje aj uvedenie toho, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody). CSP pritom v ustanoveniach § 420 a § 421 rozlišuje dva druhy dovolacích dôvodov. V prvom prípade (§ 420 CSP) sa jedná o dovolanie podané z dôvodu existencie tzv. zmätočností vád a v druhom prípade (§ 421 CSP) sa jedná o dôvod dovolania spojený s právnym posúdením vecí. Nesprávne či nedostatočné zistenie skutkového stavu ako dovolací dôvod CSP nepozná.

22. V predmetnej veci v súvislosti s právnym záverom odvolacieho súdu, pre ktorý bola žaloba zamietnutá, t.j. že nebolo preukázané, že by žalovaná riadne nevykonávala dohľad nad dohliadanými subjektmi, dovolateľ v dovolaní uviedol, že z predložených listinných dôkazov vyplýva opak. To znamená, že namietal skutkové zistenia ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver, z ktorého vychádzal odvolací súd. Rovnako aj v prípade námietky voči ďalšiemu záveru odvolacieho súdu, že žalobu bolo potrebné zamietnuť aj z dôvodu, že nárok na náhradu škody môže byť úspešne uplatnený proti štátu iba vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie pohľadávky voči dlžníkovi v konkurznom konaní, výslovne uviedol, že odvolací súd v súvislosti s týmto záverom nevyhodnotil správne ním navrhnuté dôkazy. Nesprávne zistenie skutkového stavu však, ako už bolo uvedené vyššie, nie je podľa CSP dovolacím dôvodom. Dovolací súd ani nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia vecí, pretože podstatou právneho posúdenia vecí je aplikácia práva na zistený skutkový stav.

23. V súvislosti s právnym záverom odvolacieho súdu, že nárok na náhradu škody môže byť úspešne uplatnený proti štátu iba vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie pohľadávky voči dlžníkovi v konkurznom konaní, dovolací súd uzatvára nasledovné. Dovolateľ síce nastolil túto konkrétnu právnu otázku v dovolaní, nešlo však o právnu otázku, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (to záviselo od záveru o nepreukázaní prvého základného predpokladu zodpovednosti štátu za škodu, a to predpokladu nesprávneho úradného postupu; neexistencia škody bola uvedená len ako argument navyše). V dôsledku toho, pokiaľ ide o túto otázku, nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 421 ods. 1 CSP.

24. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vecí odmietol podľa § 447 písm. d/ a f/ CSP.

25. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej najvyšší súd trovy dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy nevznikli.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.